

Målsettinger for hjorteviltforvaltningen i Steigen kommune 2019 – 2021

Vedtatt i plan og ressursutvalget 20.3.2019

Innhold

Innledning	3
Nasjonale målsettinger	3
Hjortevilt i Steigen	5
Elg	5
Bestandsutvikling	5
Felt dyr per 10 km ²	7
Minsteareal	8
Størrelse og kondisjon	9
Gevirstørrelse	9
Vektutvikling med økt alder	10
Aldersfordeling	10
Mål for størrelse på elgbestanden	11
Slaktevekter	11
Elg og trafikk	11
Mål for påkjørsler	12
Mål for sammensetning av elgbestanden	13
Kjønns sammensetning	13
Store okser	13
Produktivitet	14
Mål for leveområde og beite	15
Rådyr	16
Mål for rådyrbestanden	16
VEDLEGG	17
Evalueringselgjakt 2016 - 2018	17
STORVATNET ELGVALD - EVALUERING	18
KRÅKTIND ELGVALD - EVALUERING	21
SKOTSFJORDEN ELGVALD - EVALUERING	23
LUNDØYA - EVALUERING	27
ENGELØYA - EVALUERING	28
Kart over vald med bestandsplan og bestandsplanområder	29

Innledning

Hjorteviltet, noe som for Steigens del fortsatt i hovedsak betyr elg, er en viktig ressurs på mange måter. For grunneiere betyr det en økende inntektskilde. Selv om de mange små eiendommene i kommunen ikke gir så mange kroner til hver, var samlet førstehåndsverdi på elgkjøttet (nesten 20 tonn) i Steigen over 1,39 mill. kr i 2018 (med en kilopris på 70kr). For elgjegerne betyr jakta avkobling og rekreasjon. For folk flest betyr elgen en rikere fauna som kan gi spennende naturopplevelser. Samtidig kan en for stor elgbestand gi problemer i forhold til trafikkulykker og skader på skog og i landbruket.

Stortinget har vedtatt at hjorteviltforvaltningen skal være basert på bestandsplaner utarbeidet av rettighetshaverne. Disse bestandsplanene må ta hensyn til offentlige målsettinger for å bli godkjent. Fra 2012 har det vært et krav at kommunene skal utarbeide mål for hjorteviltforvaltningen. Steigen har hatt slike mål siden 2004, som har vært revidert hvert tredje år.

Dette er derfor en revidert utgave av målsettinger for hjorteviltforvaltningen i Steigen 2016 – 2018, og er utarbeidet i henhold til den kunnskap vi har om elgstammen i Steigen per 2019. Det legges fortsatt opp til en elgforvaltning der fellingene skjer ”tvers gjennom” bestanden, men slik at store kuer og okser beskattes mindre enn andre dyr.

Målsettingen legger opp til en stabilisering av bestandene, og også en mulig reduksjon i områder med mye påkjørsler. Det blir opp til bestandsplanene å foreslå en bestandsplan som ivaretar de mål som fastsettes. Både antall felte dyr og hvilke type dyr (særlig antall produktive kuer) som felles vil ha betydning. Målsettingene tas opp til revidering om tre år, så sant ikke uforutsette svingninger i bestanden tilsier at dette bør skje før. Målsettingene sendes på en kort høring i perioden 15.2 – 6.3.19.

Nasjonale målsettinger

Formålsparagrafen til forskrift om forvaltning av hjortevilt:

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

Miljødirektoratet ga i november 2009 ut Strategi for forvaltning av hjortevilt.

Denne strategien synliggjør hvilke utfordringer forvaltningen av hjorteviltet vil komme til å møte i årene som kommer, og hvilke overordnede grep Direktoratet for naturforvaltning mener er nødvendig for å møte disse. Strategien definerer 5 konkrete mål:

1. *Forvaltningen skal sikre livskraftige og sunne hjorteviltbestander, et rikt biologisk mangfold og naturens framtidige produksjon av varer og tjenester.*
2. *Forvaltningen skal ha bred samfunnsaksept og legitimitet.*
3. *Forvaltningen skal sikre samarbeid og samhandling mellom lokale, regionale og nasjonale aktører og med berørte sektorer*
4. *Forvaltningen skal være basert på høy kompetanse på alle nivåer.*
5. *Forvaltningen skal stimulere til økt kvalitet og mangfold av opplevelser, tjenester og produkter.*

Mer om denne strategien og andre nasjonale målsettinger kan leses på www.hjortevilt.no. Disse målsettingene er også førende for den lokale hjorteviltforvaltning.

Fylkeskommunen som veileder og koordinator

Fylkeskommunen (FK) har regionalt ansvar for hjorteviltforvaltningen.

Dette går i hovedsak ut på å være veileder og koordinator for kommunene i saker som angår elg, hjort og rådyr. FK skal blant annet bistå og gi råd i saker relatert til hjorteviltforvaltning. Videre skal FK påse at kommuner samarbeider om hjorteviltforvaltninga der det er nødvendig å ivareta bestands- eller samfunnsmessige hensyn på et regionalt nivå.

Kommunen har et bredt ansvar

Viktige oppgaver ligger hos kommunen i forvaltningen av elg, hjort og rådyr.

Kommunene har et stort ansvar for de offentlige verdier knyttet til hjortevilt, for eksempel opplevelsesverdier, biologisk mangfold, trafikkproblemer og andre skader/ulempes. I tillegg har kommunene både ansvar og utfordringer knyttet til jaktrettshavernes rettigheter og rettssikkerhet.

Det er dessuten kommunen som fastsetter minsteareal, godkjenner vald og tildeler fellingskvoter. Kommunen skal også godkjenne bestandsplanområder og bestandsplaner. Det er viktig at bestandsplaner gjenspeiler målsettingene for bestandsutviklingen som kommunen selv har satt. Siden kommunene også er en sentral aktør i arealforvaltningen, er det viktig at hjorteviltinteresser blir tatt hensyn til i arealforvaltningssaker.

Hjortevilt i Steigen

Steigen er en stor kystkommune med ca. 1000 km² areal og 1360 km kystlinje. I kommunen finnes det en stabil bestand av elg i hele kommunen og en liten, men voksende bestand av rådyr på Engeløya. Rådyr opptrer også sporadisk andre steder i kommunen og inntrykket er at bestanden sakte øker. Bestander av hjort sprer seg stadig nordover (er nå nord til Saltfjellet) og streifdyr kan påtreffes i åra som kommer. Villrein er ikke aktuelt i kommunen.

Kunnskap og forvaltning

En har i Steigen i mange år vært nøye på å samle inn data om elgbestanden gjennom ”sett elg”, slaktevekter, innsamling av kjeve (til 2009) og siden 2007 tannanalyse med aldersbestemming av alle skutte elg. Dette for å ha et grunnlag for en kunnskapsbasert forvaltning. Elgforvaltningen er organisert med Plan- og ressursutvalget som politisk utvalg som vedtar målsettinger for hjorteviltforvaltningen, er klageorgan og behandler spørsmål av prinsipiell betydning. Den daglige forvaltningen, inkludert godkjenning av bestandsplaner, utstedning av fellingstillatelser, fallviltoppgaver etc. er delegert til administrasjonen, for tiden ved plan- og miljøvernleder.

Elg

Bestandsutvikling

Elg etablerte seg i Steigen på 1970-tallet og det første dyret ble skutt i 1976 i Hopen. Bestanden vokste kraftig på begynnelsen av 2000 tallet, men avskytingen har flatet ut de siste årene, for så å stige noe de siste to år da kvotene ble økt i ytre del av Steigen, se fig 1. De siste årene har antall felte elg ligget på rundt 125 dyr.

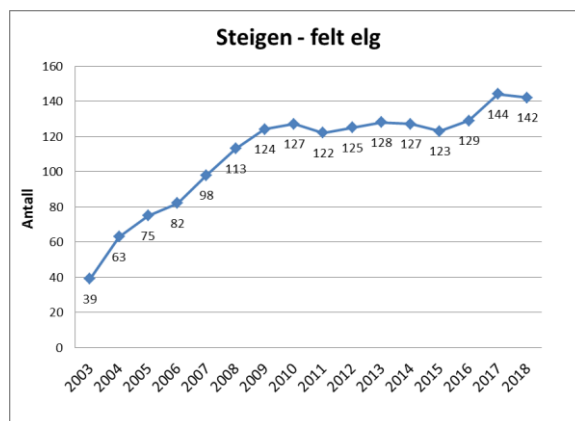

Fig 1. Felt elg i Steigen kommune

Fellingsprosent

I forhold til de kvotene som er gitt har også avskytingen i Steigen vært høy med en avskyting på 90 prosent.

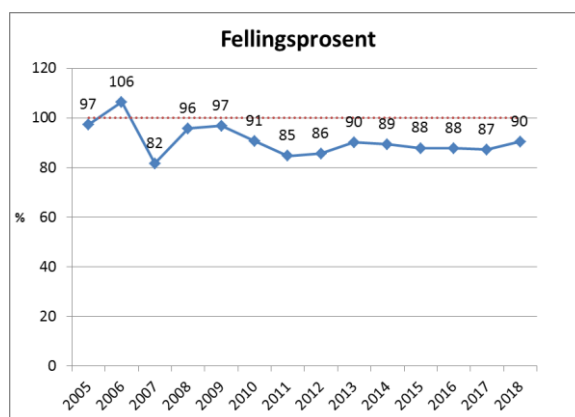

Fig. 2. Fellingsprosent elg i forhold til kvoter 2005 – 2018

Sett elg per jegerdag

Er den viktigste parameter for å vurdere utvikling i bestanden.

Sett elg per jegerdagsverk gir uttrykk for om bestanden minker eller øker, men sier ikke noe om det faktiske antallet elg.

* 7 jaktlag i Steigen var i 2014 med på forsøksordning der både gammel og ny metode for "sett elg" ble ført. I snitt for alle jaktlagene viste da gammel metode 0,57 elg/per jegerdag, mens ny metode viste 1,0. Etter omlegging av Sett elg i 2018 ganges derfor sett elg per jegerdag i en overgangperiode med en faktor på 0,57 for å få sammenlignbare tall. Dette vil ikke bli helt nøyaktig og andre faktorer må også vurderes for å se på bestandsutvikling, f.eks. felt elg per jegerdag/jegerdager per skutte dyr.

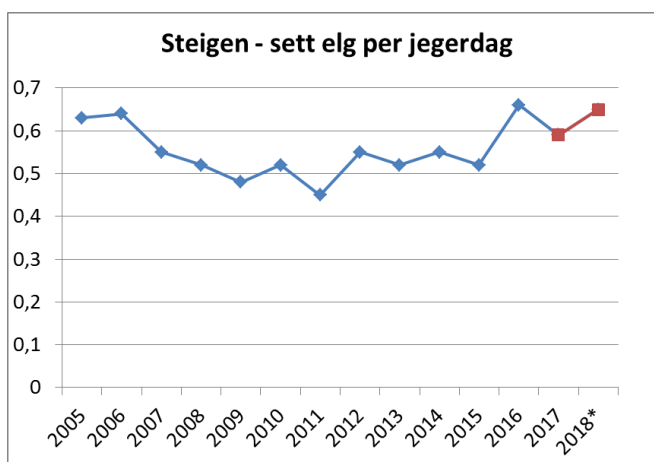

Fig 3. "Sett elg" per jegerdagsverk 2005-2018* hele Steigen

Lite trekkelg

I Steigen trekker elgen i liten grad over til nabokommuner. Unntaket her er stammen på sørsiden av Foldfjorden som har en viss utveksling med den delen av Styrkesneshalvøya som ligger i Sørfold. På begynnelsen av årtusenskiftet ble veksten i elgstammen i Helldalisen bestandsplanområde ansett å være for stor og det var tendenser til for hard beiting og at kalvevektene gikk ned. Etter noen år med større avskyting, også av kuer, er inntrykket nå er at dette er bedret, noe som også gjenspeiles i "sett elg". Utfordringen framover er å finne et passe nivå på uttaket, både i forhold til antall dyr og andelen voksne kuer, da det er skutt flere voksne kyr enn ønskelig de siste årene.

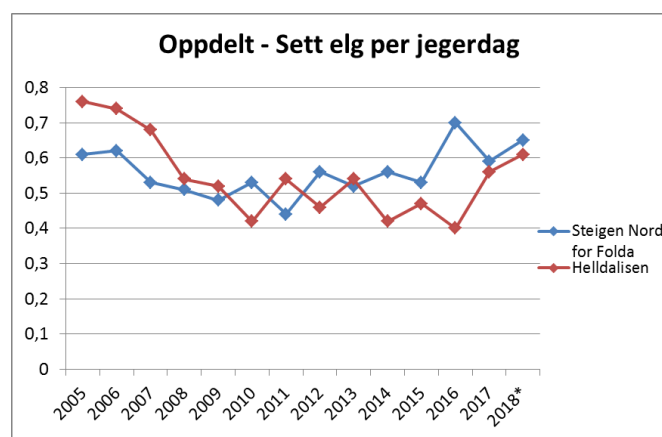

Fig. 4 "Sett elg per jegerdagsverk" nord og sør for Folda

Hvor lang tid tar det å felle en elg?

Hvor mange dager jegerne bruker i snitt på å felle en elg gir også et inntrykk av bestandsutviklingen. Denne utviklingen viser at jegerne i dis siste årene bruker færre jaktdager på å felle kvoten, noe som indikerer en tettere bestand.

"Ant. jeger dager per skutte dyr" sier noe om hvor mye tid jaktlagene bruker på å felle et dyr. Dette kan igjen gi et uttrykk for bestandsstørrelse, eventuelt hvor krevende/detaljert avskytingsplan som gjelder.

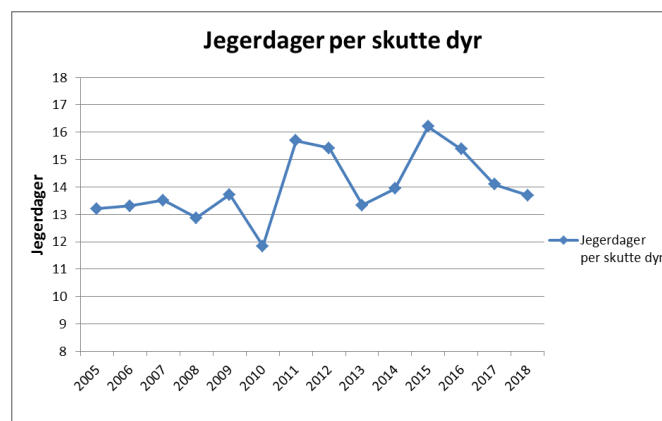

Fig. 5 Antall jegerdager per felte elg

Valdstruktur

Steigen består for tiden av 4 storvald med bestandsplaner som hver har 5-8 jaktfelt og egne vald på Engeløya og Lundøya. Det er nå kun små eiendommer inne i de enkelte vald, samt Mulen sør for Brattfjorden der det ikke er elgjakt. I Hopen er det et jaktfelt som inngår i Sagvatnan bestandsplanområde og som dermed forvaltes fra Hamarøy, mens jaktfeltet Salhus, der ca. 25 % ligger i Steigen, forvaltes fra Sørfold. Tellende elgareal forvaltet fra Steigen utgjør ca. 534 000 da.

Vald	Tellende areal da (2018)
Storvatnet	159530
Kråktind	107560
Skotsfjord	118196
Helldalisen	84834
Engeløya	42564
Lundøya	21078
Steigen	533762

Vald i Steigen per 2018

Felt dyr per 10 km²

Figuren viser felte dyr per 10 km² tellende elgareal, fordelt på de enkelte vald/bestandsplanområder og også samlet for Steigen.

Dette sier noe om tettheten av elg i de forskjellige områdene.

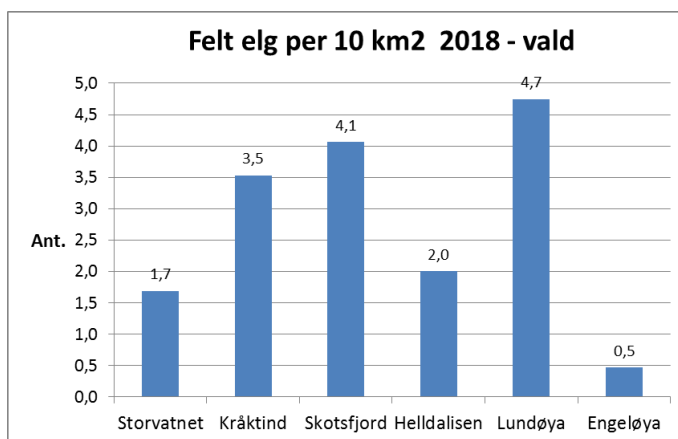

Fig 6. Felt dyr per 10 km²

Minsteareal

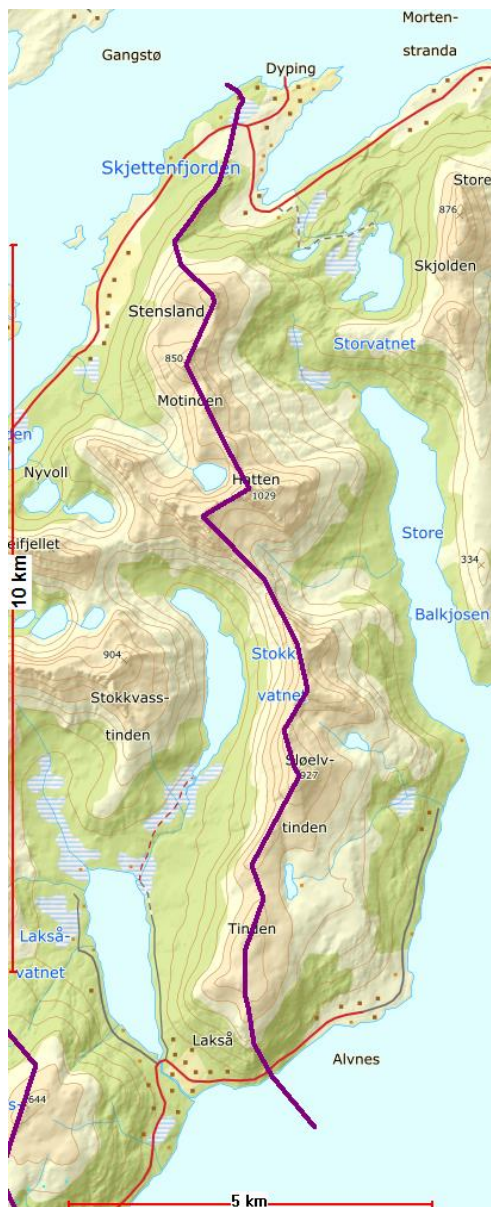
Tildeling av fellingstillatelser gjøres i henhold til godkjent, tellende areal. Tellende areal er i hovedsak utmarksareal under skoggrense, jfr forskrift om forvaltning av hjortevilt § 8. Minstearealet for godkjenning av vald og fellingstillatelse for elg er fra 2019:

Engeløya	6000 da
Lundøya	2000 da
Sør for Nordfoldfjorden:	4000 da
Ytre Steigen, dvs vest for grense beskrevet under:	2500 da.
Indre Steigen, dvs øst for grense beskrevet under:	4000 da

Minstearealet for godkjenning av vald og fellingstillatelse for rådyr er:

Engeløya med tilhørende øyer i Lauvøyvær, Valsvær og Brunvær	5000 da
--	---------

Minsteareal kan fravikes med +/- 50 % ved tildeling av fellingstillatelse og det legges opp til at fravik fra minstearealet kan brukes aktivt i hele perioden for å møte ulik utvikling i elgstammen i ulike deler av kommunen.

Grensen mellom ytre og indre Steigen fastsettes som en linje fra Alvenesodden langs grense mellom gårdsnummer 106 og 107, videre langs vannskillet til Sløelvtind, videre via Hatten og Stortinden og langs Kovryggen langs grense mellom gårdsnummer 57 og 58 ned til Dyping, jfr kart til venstre

Størrelse og kondisjon

Steigen har en bestand som naturlig består av store dyr, faktisk blant de største i landet. Dette skyldes gode beiter, gode genetiske forutsetninger og en avskyting som gir en god kjønns- og aldersmessig sammensetning av bestanden. Forvaltningen har så langt klart å balansere uttaket av dyr i forhold til tilveksten. I løpet av de siste tre år er dette de største slaktevektene:

Kukalv	90 kg
Oksekalv	101 kg
Ungokse	180 kg
Kvige	175 kg
Ku	243 kg
Okse	328 kg

Nedgang i slaktevekt kan være et uttrykk for dårligere mattilgang for elgbestanden. Forskjellige vegetasjonstyper, berggrunn og andre habitatforhold (for eksempel snødybde) vil påvirke elgens vekst og dette kan variere fra område til område. Det viktigste er imidlertid å se på utvikling i gjennomsnittsvekter over flere år.

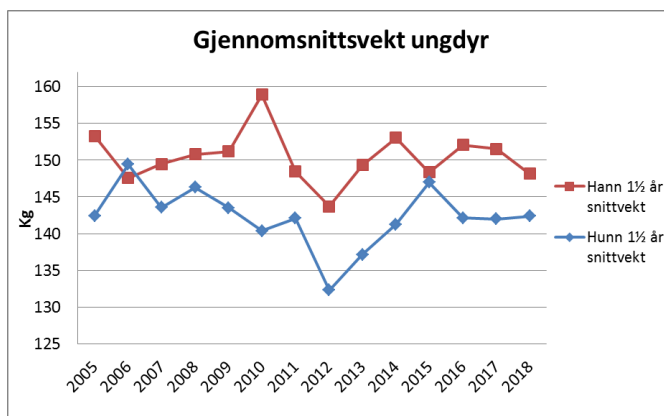
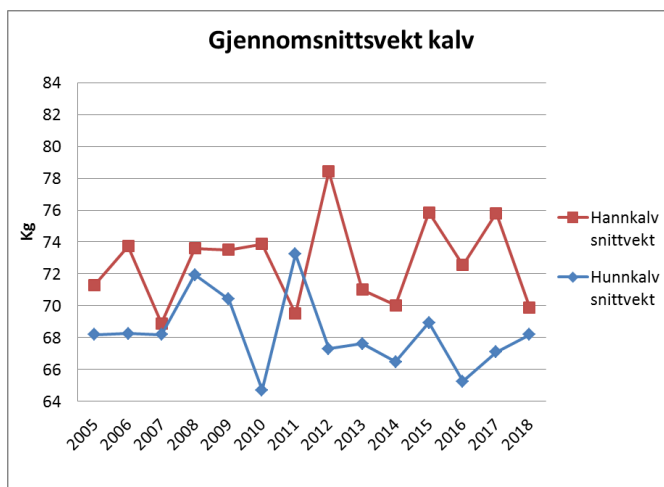

Fig 7 og 8. Slaktevekter kalv og ungdyr 2005 – 2018

Gevirstørrelse

Figuren viser utviklingen av geviret med økende alder når det gjelder antall tagger. I Steigen er det nesten utelukkende elggevir av skovltyper, eller palmat gevir, der antall tagger normalt øker med størrelse.

Også her er periodene 2007-2009 sammenlignet med tre års perioder fram til 2016-2018.

Som figuren viser er geviret på topp rundt 6,5 år for deretter å reduseres. Oksene kalles da returokser. Det er en tendens til at de voksne oksene får mindre gevir. Hva dette skyldes er uklart.

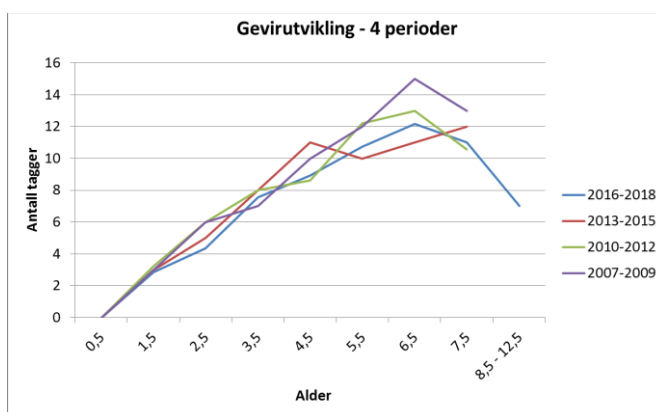

Fig. 9. Gevirutvikling handyr.

Vektutvikling med økt alder

Kunnskap om produksjonsevne, bestands-
tetthet og struktur, er viktig for å få en god
elgforvaltning. Aldersbestemming av skutte
dyr gir sammen med opplysninger fra
jegerne gjennom ”sett elg” verdifull
kunnskap.

Steigen kommune har siden 2007 foretatt
tannanalyser for å bestemme alder av voksne
dyr.

Fig 7 og 8 viser hvordan slaktevekt forandrer
seg med alder. Aldersanalyse kan brukes til å
overvåke om snittvekta over tid endres. I
mange kommuner har den gått ned også på
voksne dyr.

Som fig 7 og 8 viser er det fra perioden
2007-2009 og til perioden 2016-2018 ingen
tendens til nedgang i slaktevektene i Steigen,
selv om det er noe variasjon mellom
årsklassene.

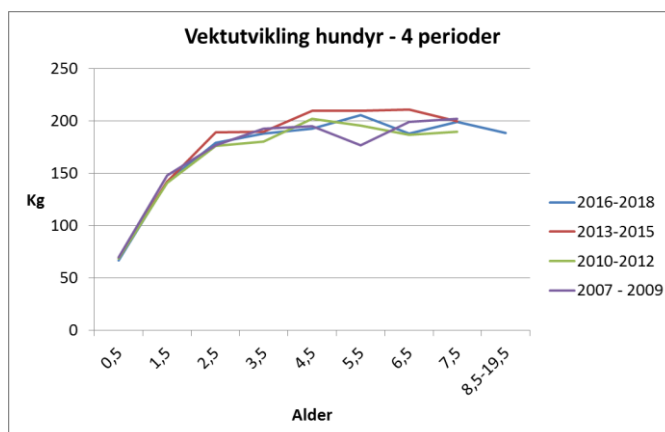

Fig. 10. Vekt ved ulik alder - hundyr.(fra 2007)

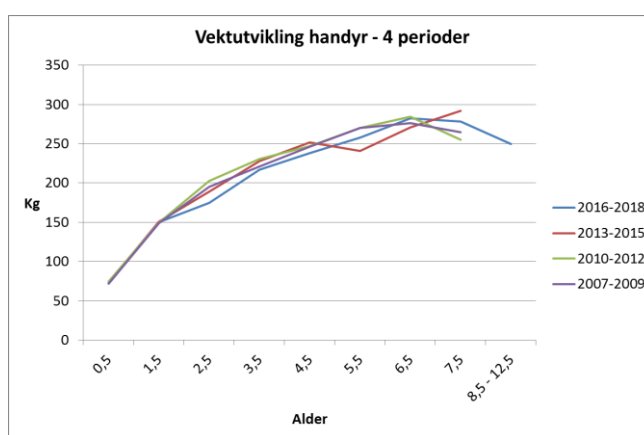

Fig. 11. Vekt ved ulik alder - handyr.(fra 2007)

Aldersfordeling

Fig. 10 viser skutte dyr fordelt på alder og
kjønn i bestandsplanperioden 2016-2018.
Dette viser en klassisk «pyramidestruktur»
der de aller fleste dyr skytes som kalver og
ungdyr, men i Steigen felles det nå mere
ungdyr enn kalver.

Den eldste oxen som ble skutt de siste tre år
var 11 år og den eldste kua var 19 år.

For mer detaljert informasjon om felte dyr
og ”sett elg”, se:

www.hjorteviltregisteret.no.

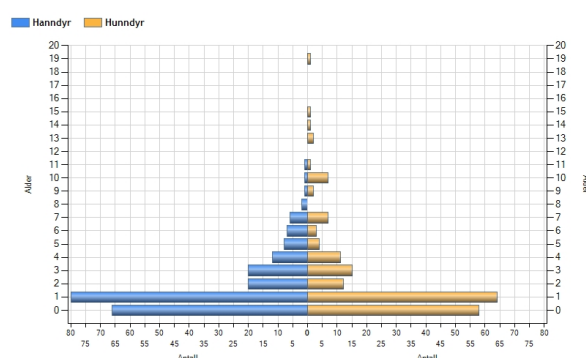

Fig 12 Aldersfordeling skutte dyr i planperioden 2016 - 2018

Mål for størrelse på elgbestanden

Elgstammen er forsøkt forvaltet på en måte som gir store og friske dyr uten for store negative konsekvenser for andre samfunnsområder, som beiteskader og for mange trafikkulykker. Det er lagt stor vekt på rett utfylling og innsamling av ”sett elg”, korrekte slaktevekt og aldersbestemming ved tannanalyse. Større kunnskap om elg og elgbeite, økt kompetanse hos lokale aktører og overføring av forvalteransvaret til kommunen og jaktrettshaverne gir grunnlag for å fastsette lokale mål for bestanden som kan evalueres.

Slaktevekt

Utvikling i kalvevekter er et godt mål på om en beholder en bestand av store dyr i Steigen. Dette fordi små kalver ofte blir små kuer som igjen får små kalver. Slike dyr er det ønskelig å ta ut av bestanden. Kalvevektene i Steigen er stabilt høye (fig 11), selv om de naturlig er noe lavere i Helldalisen elgvald (sørsiden av Nordfoldfjorden) og indre del av kommunen i forhold til resten av Steigen.

Målet er å beholde de slaktevektene som var i Steigen i 2004-2006 (rød linje).

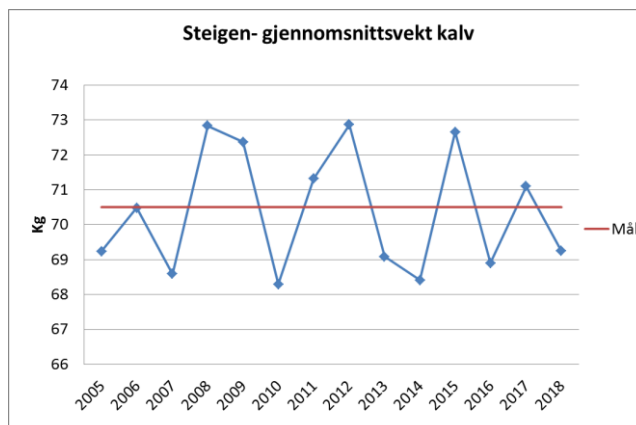

Fig 13. Gjennomsnittlige slaktevekt for elgkalver i Steigen

Elg og trafikk

Den største ulempen med en voksende elgstamme er forholdet til biltrafikk og elgpåkjørsler. Det er påvist at antall påkjørsler henger sammen med størrelse på elgstammen, elgens aktivitetsnivå og snødybde. I år med mye løs snø trekker elgen ned mot lavlandet der snødybden er lavere. Dette medfører økt fare for påkjørsler. I Steigen skjer nesten alle påkjørsler om vinteren (nov- feb).

Fortsatt har Steigen forholdsvis få ulykker der elg er innblandet i forhold til sammenlignbare kommuner, selv om vinteren 2010-2011 var et unntak

Vinteren 2018/19 har det vært mye elg langs veiene i Steigen og så langt er 11 dyr påkjørt (4 avlivet).

Et viktig tiltak for å få ned elgpåkjørsler vil være å rydde langs offentlige veier. Det bør derfor være en målsetting å rydde ut til minst 6 meter fra veikant slik at dette området kan vedlikeholdes med kantklipper.

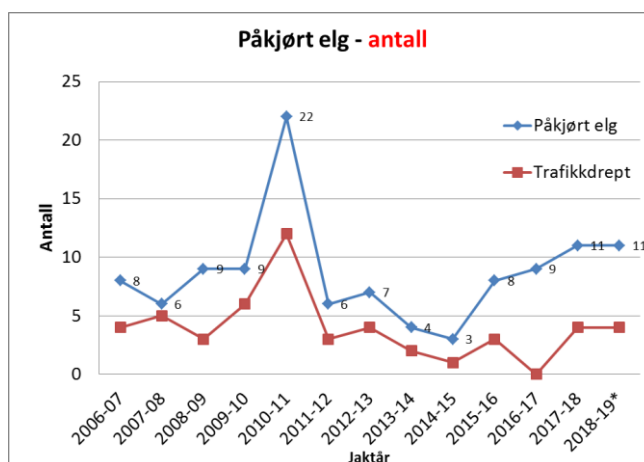

Fig 14 Antall elgpåkjørsler i Steigen

Mål for påkjørsler

Ved å sette et mål på antall påkjørte dyr sett i forhold til jaktutbyttet vil en få et tydelig signal om at fellingskvotene må økes hvis målet overstiges. Dette gjelder også i hvert enkelt vald. For kommunen som helhet er derfor vald uten veier trukket fra, dvs Helldalisen og Lundøya.

(Annen offentlig statistikk (bl.a. SSB) opererer for øvrig kun med "trafikkdrepte" dyr, altså kun de som dør i kollisjon eller avlives etterpå. Her tas også påkjørte og friskmeldte dyr med i grunnlaget)

"Trafikkdrept elg per jaktår i forhold til jaktuttak i % « gir en indikasjon på om økende problemer med elgpåkjørsler følges opp med tiltak som reduserer påkjørslene, og/eller økte fellingskvoter

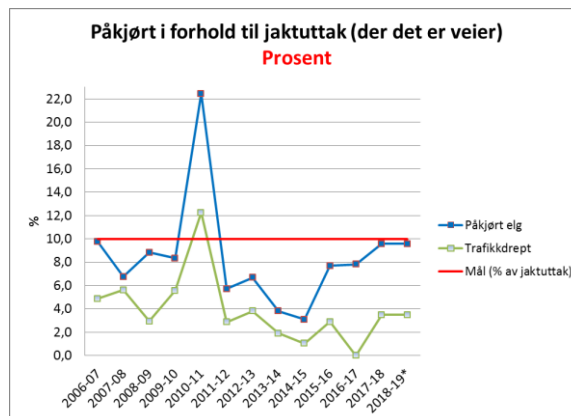

Fig. 15. Prosentvis antall elgpåkjørsler i Steigen i forhold til jaktutbyttet. Rød strek markerer målet for maksimalt antall påkjørte dyr

Bestandsmål

Det foreslås nå at bestanden av elg skal stabiliseres mens det tidligere har vært et mål at stammen kan vokse. Hvis kalvevekter synker eller det blir for mange påkjørsler vil det kunne bety at elgstammen må reduseres.

Mål for elgbestanden:

Elgbestanden i Steigen skal stabiliseres innenfor rammen av de andre mål som er satt i denne planen.

Gjennomsnittsvekta på kalv skal ikke synke i forhold til perioden 2004-2006.

Gjennomsnittlig antall elgpåkjørsler skal ikke overstige 10 % av jaktutbyttet i planperioden. Dette gjelder også for hvert vald.

Mål for sammensetning av elgbestanden

Kjønns sammensetning

For å sikre en bestand av store og friske dyr er det viktig at den har en riktig kjønns- og aldersstruktur. Den vanligste feilen er at det tas ut for mange handyr på alle alderstrinn. Det er derfor viktig å spare okser av alle størrelser slik at det rekrutteres nok store okser i bestanden. Samtidig må de største kuene som produserer flere og større kalver spares. I en bestand i vekst er dette mindre viktig enn i en bestand som skal stabiliseres eller reduseres. Av totalt felte dyr bør uttaket av hanndyr ligge på +/- 50 %. Fig 14 viser denne fordelingen.

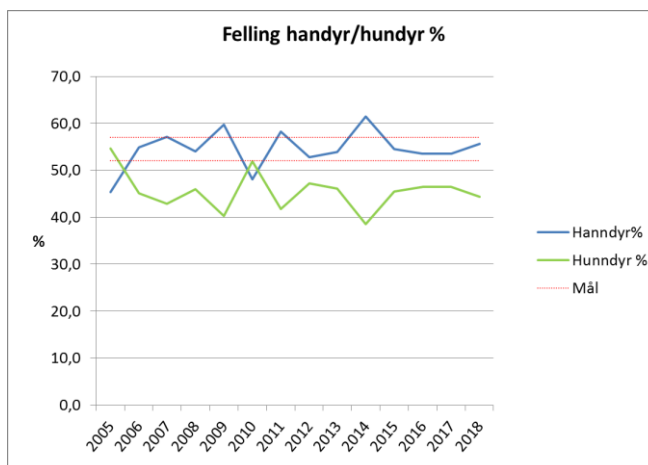

Fig. 16 Kjønnsfordeling felte dyr

Ku/okseforholdet registrert gjennom "Sett elg" er et annet godt parameter på en riktig kjønns- og aldersstruktur i en elgbestand. Et ku/okseforhold rundt 1,5 anses som en god indikator på en fornuftig kjønnsstruktur i elgbestanden. De siste tre årene har dette ligget litt høyt i Steigen, men med en bedring i 2018

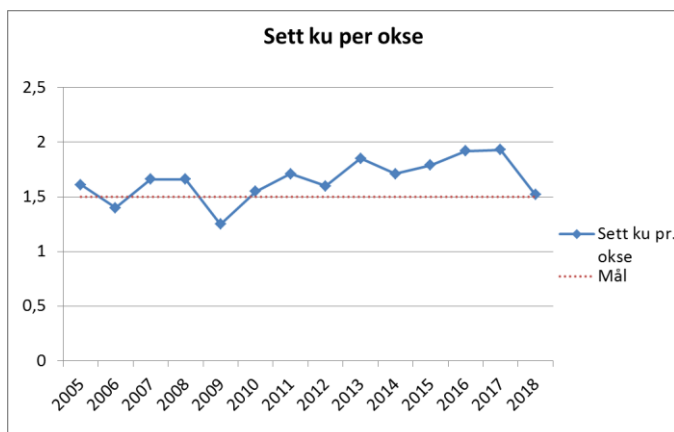

Fig 17. Sett elgku per okse etter "Sett elg"

«Sett elgku per okse»

gir uttrykk for utvikling i kjønns-sammensetningen av dyr 1,5 år og eldre.

Store okser

Det er alltid et ønske å ha mange store okser i en bestand. Dette sikrer at de beste genene føres videre og det gir en stor opplevelse å få se en stor okse både for jegere og turgåere. Fig. 9 viser at det er sammenheng mellom alder, vekt og gevirstørrelse. Som fig.16 viser har andelen okser med stort gevir som er skutt gått ned. Om dette skyldes at det er færre okser med stort gevir eller om jegerne sparer de største vet vi ikke.

Fig 18. Andel felte okser med mere enn 12 tagger på geviret

"Andel felte storokser". Storokse er her definert som alle okser med mere enn 12 tagger på geviret. Se også fig. 8 og 9.

Produktivitet

To forhold som sier noe om produktivitet i bestanden er ”sett kalv per kalveku” og ”kalv per ku”. Siden kalveproduksjonen til kuene i stor grad er styrt av kroppsstørrelsen, gir tvillingraten et mål på om det er en stor andel eldre, fullt utvokste kuer (over 3-4 år) i bestanden eller ikke. Når vekta på elgkua overstiger 180 kg er det 50 % sjanse for tvillinger.

Sammenlignet med andre kommuner ser disse indeksene bra ut i Steigen.

(Hvis bestanden skal stabiliseres eller reduseres ved å ta ut mere kyr må en forvente en midlertidig nedgang i disse indeksene.)

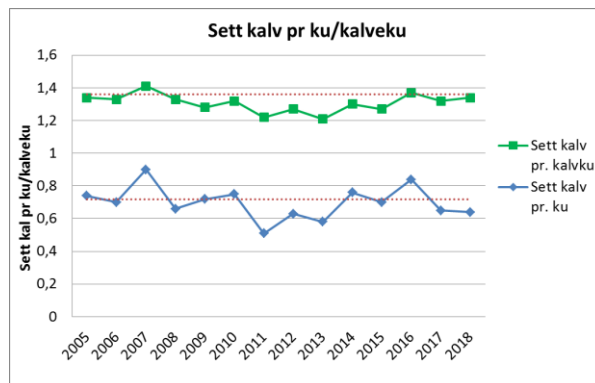

Fig. 19 Sett kalv per ku og kalv per kalveku etter ”sett elg”

”Sett kalv per ku” gir uttrykk for hvordan produksjonen i bestanden utvikler seg.

”Sett kalv per kalveku” (tvillingraten) er et mål på hvor stor andel kalveførende kuer som har tvillinger

Mål for sammensetting av bestanden:

Som en del av det å stabilisere bestanden og å få flere voksne okser foreslås det at det felles noen flere hundyr. Det innebærer et forslag om å endre mål om felling av handyr fra 52 – 57 % handyr endres til mellom 48 – 53 %. Hvis ku/okseforholdet blir lavere enn 1,5 i enkelte vald åpnes det for at det kan felles flere handyr i disse områdene.

Det bør i perioden felles mellom 48 og 53 % handyr totalt i Steigen.

Ku/okse forholdet basert på registreringer fra ”Sett elg” bør i perioden være ca. 1,5.

”Kalv per kalveku” og ”kalv per ku” basert på registreringer fra Sett elg bør ikke synke i forhold til perioden 2004-2006.

Mål for leveområde og beite

I Skogbrukslova § 9 står det:

«Der beiting av hjortevilt fører til vesentlege skadar på skog som er under forynging, eller der beitinga er ei vesentleg hindring for å overhalde plikta til å forynge skog etter § 6 i denne lova, skal kommunen som viltorgan vurdere om det er behov for å regulere bestanden av hjortevilt slik at beitetrykket blir redusert.»

Elg har gode sommer- og vinterbeiter i Steigen. Det er så langt ingen tegn til skade av betydning på skog eller mark. Inntrykket er vel heller at utmarka gror igjen. Det er ingen tegn på at elgbestanden konkurrerer ut andre arter, men et høyt beitepress over tid kan gi mindre oppslag av f.eks. osp, slik at bestander med stor ospeskog etter hvert blir borte.

Det har ikke tidligere vært meldt om skade på åker, eng eller rundballer av betydning i Steigen, men det er nå noen rapporter om skader på rundballer. Avskyting bør økes i disse områdene, og en bør forsøke å ta ut dyr som har lært seg å ta hull på rundballer.

Mål for leveområde og beite:

Størrelsen på elgbestanden skal ikke utgjøre en trussel mot andre arter eller økosystemer i Steigen.

Elgbestandens beitetrykk skal tilpasses slik at verditapene ved framtidig skogsdrift holdes på et nivå som skognæringen aksepterer.

Elgstammen skal forvaltes på en måte som ikke innebærer unødig skade på åker, eng og vinterlagret fôr. Det forutsettes da at landbruksnæringen også gjennomfører tiltak som for eksempel gjerdning, skremming og tidlig innsamling av rundballer.

Rådyr

Streifdyr av rådyr er observert i Steigen siden 80 tallet. De siste årene har rådyr blitt mere vanlig i hele Steigen, særlig på Engeløya. En økende rådyrbestand er for mange velkommen som et nytt og spennende innslag i faunaen, som jaktbart vilt og som matressurs. Men rådyr gir også utfordringer for forvaltningen. Spørsmål om bestandsstørrelse, åpning for jakt, viltpåkjørsler, skader på hager og jordbruk blir aktuelle. Det ble derfor i 2014 startet opp et treårig prosjekt med å kartlegge rådyrbestanden i Steigen.

Prosjektet konkluderte med at det er en livskraftig rådyrbestand på Engeløya og det ble åpnet for jakt fra 2018 gjennom fastsetting av minsteareal på 5000 da. Foreløpig har det ikke kommet søknad om godkjenning av vald da grunneierne må organiseres først.

Mål for rådyrbestanden

Bestanden av rådyr skal forvaltes slik at den på sikt etablerer livskraftige bestander i kommunen.

VEDLEGG

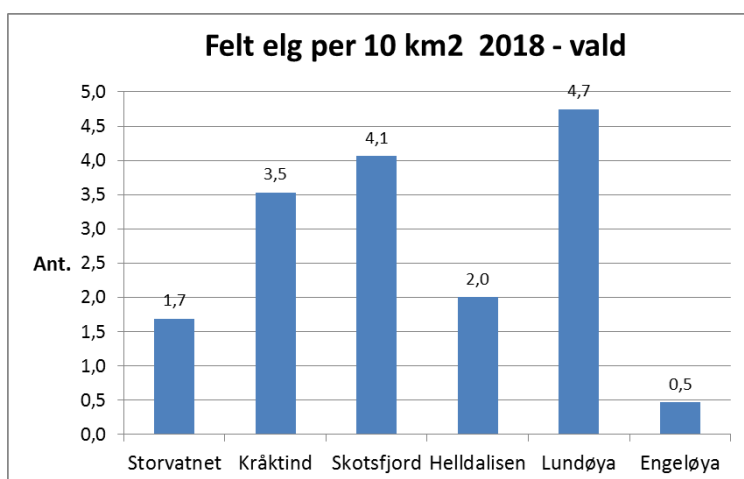
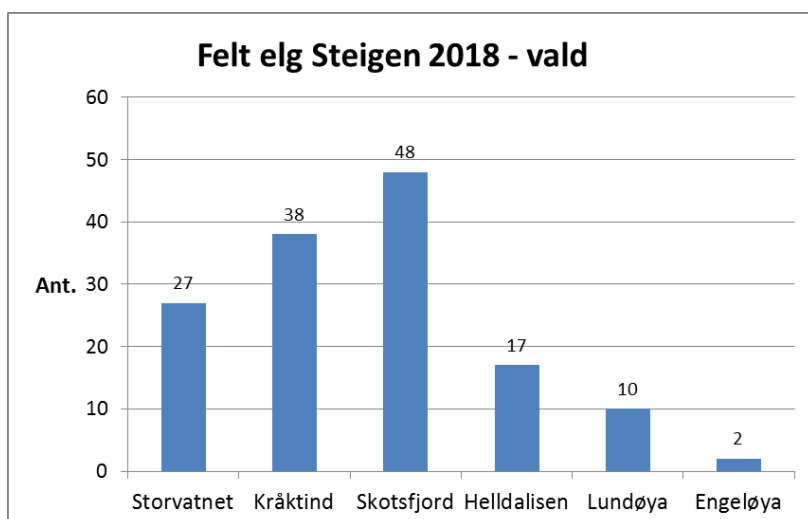
Evaluering elgjakt 2016 - 2018

Generelt må det sies at det i Steigen kommune har vært en stor grad av enighet om forvaltning av elgstammen. Jegere og jaktlag framstår i hovedsak som disiplinerte og kunnskapsrike og det er godt samarbeid mellom kommune og valdansvarlige.

Avskytingen i perioden 2016-2018 er i hovedsak i tråd med de kommunale målsettinger og den avskyting som ble fastsatt i bestandsplanene, selv om det er noen avvik som kommenteres under. I 2017 ble kvotene økt i Kråktind og Skotsfjord elgvald, da en så at det var en vekst i bestanden. Inntrykket er nok at det fortsatt er vekst i ytre del av kommunen, men det er vanskelig å vurdere om hvor stor den er.

Samlet sett må forvaltningen sies å være godt basert på kunnskap gjennom bl.a. stor oppslutning om korrekt datainnsamling som "sett elg", korrekte slaktevekter, og tenner for tannanalyse med aldersbestemming.

Felt elg fordelt på vald:

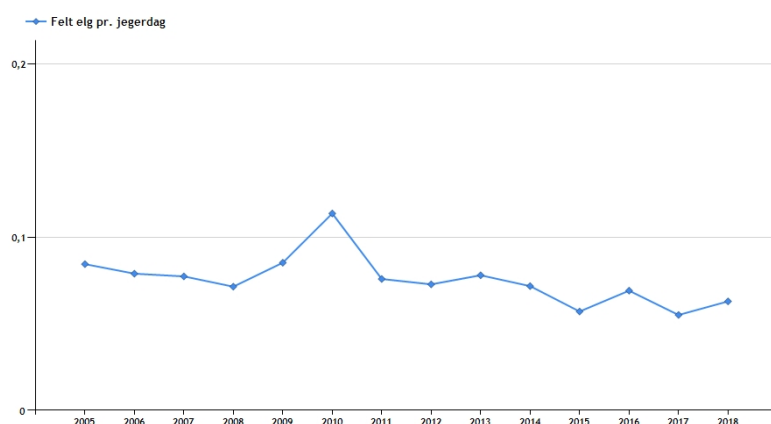

STORVATNET ELGVALD - EVALUERING

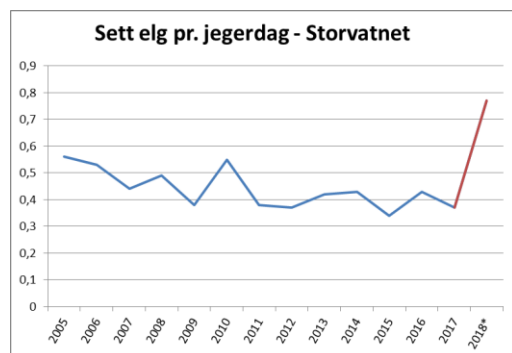
Felling siste periode:

TOTALT STORVATNET		FELTE DYR						TILDELT	Fellings%	F.avgift		
	Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku	pr.år					
2016	5	3	7	4	7	3	29	35	83 %	kr 12 465		
2017	4	2	5	3	7	5	26	37	70 %	kr 11 410		
2018	5	8	5	2	2	5	27	37	73 %	kr 10 495		
Sum	14	13	17	9	16	13	82	109	75 %			
TOTALT STORVATNET		FELTE DYR%									Felt dyr per 10 km2	
	Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku		Handyr			Areal	Felt dyr pr 10 km2
2016	17 %	10 %	24 %	14 %	24 %	10 %		65,5 %		2016	159592	29 1,8
2017	15 %	8 %	19 %	12 %	27 %	19 %		61,5 %		2017	159592	26 1,6
2018	19 %	30 %	19 %	7 %	7 %	19 %		44,4 %		2018	159592	27 1,7
Snitt	17 %	16 %	21 %	11 %	20 %	16 %		57,3 %		Snitt		1,7
Mål%:	63-75%				max 18	10-15%		52-57%				

Felt elg per jegerdag:

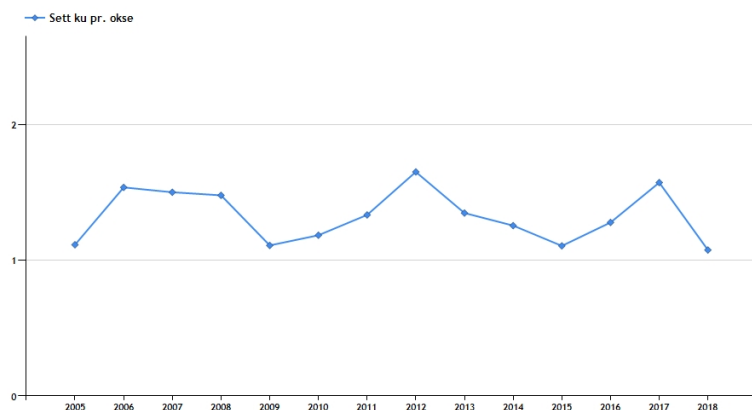
Sett elg per jegerdag:

* 7 jaktlag i Steigen var i 2014 med på forsøksordning der både gammel og ny metode for "sett elg" ble ført. I snitt for alle jaktlagene viste da gammel metode 0,57 elg/per jegerdag, mens ny metode viste 1,0.

Etter omlegging av Sett elg i 2018 ganges derfor sett elg per jegerdag i en overgangsperiode med en faktor på 0,57 for å få sammenlignbare tall. Dette vil ikke bli helt nøyaktig og andre faktorer må også vurderes, feks felt elg per jegerdag.

Sett ku per okse:

Postadresse:

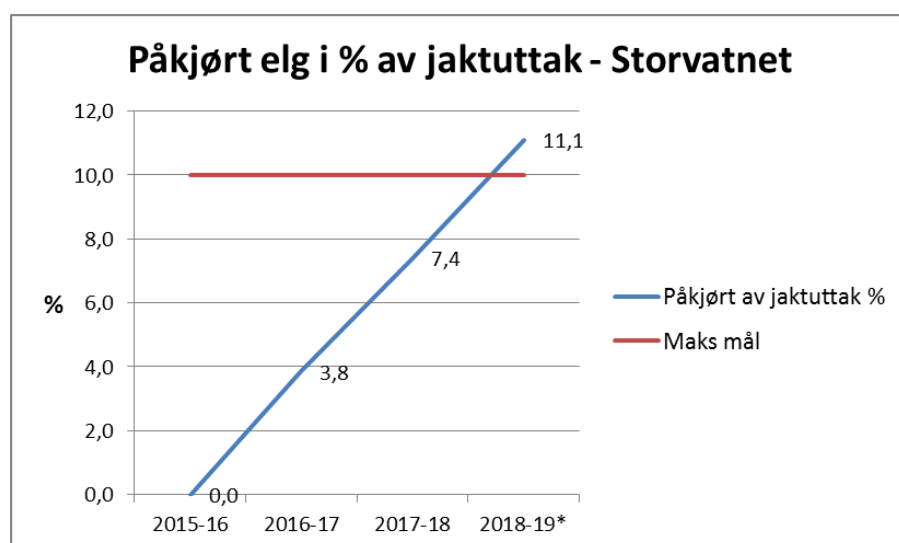
Rådhuset
8281 LEINESFJORD

Epost:

postmottak@steigen.kommune.no

Telefon: 757 78800
Telefaks: 757 78810

Påkjørt elg 1.4.2015 – d.d. 2019:

Storvatnet				
År	Påkjørt elg	Felt elg	Påkjørt av jaktuttak %	Maks mål
2015-16	0	30	0,0	10
2016-17	1	26	3,8	10
2017-18	2	27	7,4	10
2018-19*	3	27	11,1	10
I perioden:	6	110	5,5	
* Så langt i 2019, bruker her fellingstall 2018				

Påkjørt elg 1.4.2015 – d.d. 2019:

Kommentar Storvatnet:

Avskytingen av voksne dyr er noe høy i forhold til målsettingene, selv om «sett ku per okse» for valdet ikke tyder på at det er for lite okser i valdet. Men over tid vil en høy okse- og handyravskyting kunne medføre en skjev kjønnsbalanse. Det stilles også spørsmål ved om hvor heldig det er at jaktlagene selv kan velge hvilket år de skal kunne skyte voksen okse. En stor andel felles da først i perioden. En fellingsprosent på 75 er også for lav og en bør etterstrebe og utarbeide realistiske bestandsplaner der målet er å felle det antall dyr som tildeles.

Sett elg per jegerdag har en kraftig økning i 2018, men dette kan ikke vektlegges aleine på grunn av omlegging av «sett elg». Antall jegerdager per felt elg indikerer imidlertid at det over tid kanskje har vært en svak økning av bestanden i valdet.

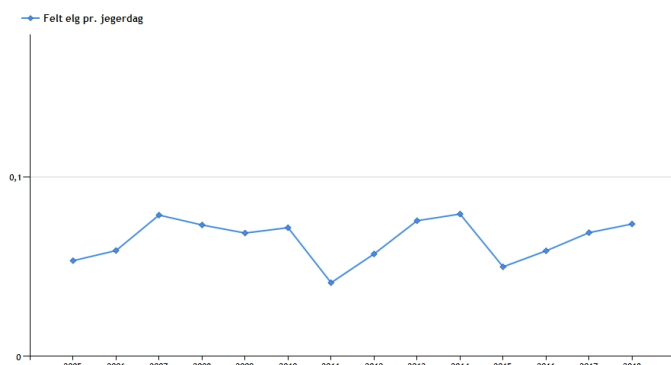
KRÅKTIND ELGVALD - EVALUERING

Felling siste periode:

TOTALT KRÅKTIND								FELT			TILDELT	Fellings%	Avgift			
Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku	pr.år										
2016	4	7	6	6	9	4	36	35	103 %	kr 15 260						
2017	4	2	10	10	5	7	38	40	95 %	kr 17 230						
2018	7	4	4	5	9	9	38	37	103 %	kr 16 230						
Sum	15	13	20	21	23	20	112	112	100 %							

TOTALT								FELT %			Handyr	Felt dyr per 10 km2			
Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku							Areal	Felt dyr	pr 10 km2	
2016	11 %	19 %	17 %	17 %	25 %	11 %		52,8 %		2016	118099	36	3,0		
2017	11 %	5 %	26 %	26 %	13 %	18 %		50,0 %		2017	118099	38	3,2		
2018	18 %	11 %	11 %	13 %	24 %	24 %		52,6 %		2018*	118099	38	3,2		
Snitt	13 %	12 %	18 %	19 %	21 %	18 %		51,8 %		Snitt				3,2	
Målt%	63 - 75				max 18	12-17		52-57%		* Ikke jakt Brennsund 2018					

Felt elg per jegerdag:

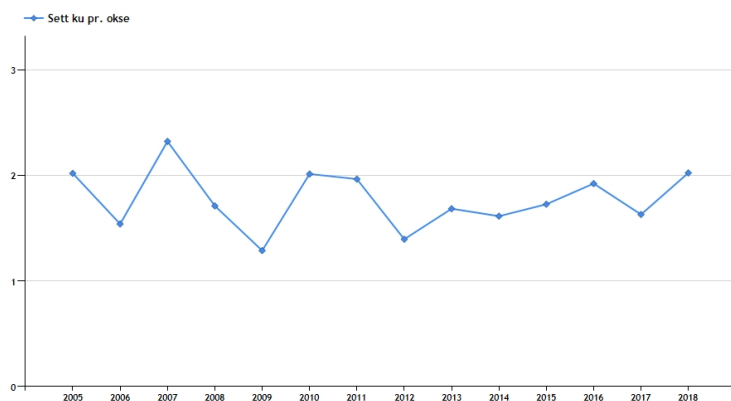
Sett elg per jegerdag:

* 7 jaktlag i Steigen var i 2014 med på forsøksordning der både gammel og ny metode for "sett elg" ble ført. I snitt for alle jaktlagene viste da gammel metode 0,57 elg/per jegerdag, mens ny metode viste 1,0.

Etter omlegging av Sett elg i 2018 ganges derfor sett elg per jegerdag i en overgangsperiode med en faktor på 0,57 for å få sammenlignbare tall. Dette vil ikke bli helt nøyaktig og andre faktorer må også vurderes, feks felt elg per jegerdag.

Sett ku per okse:

Postadresse:

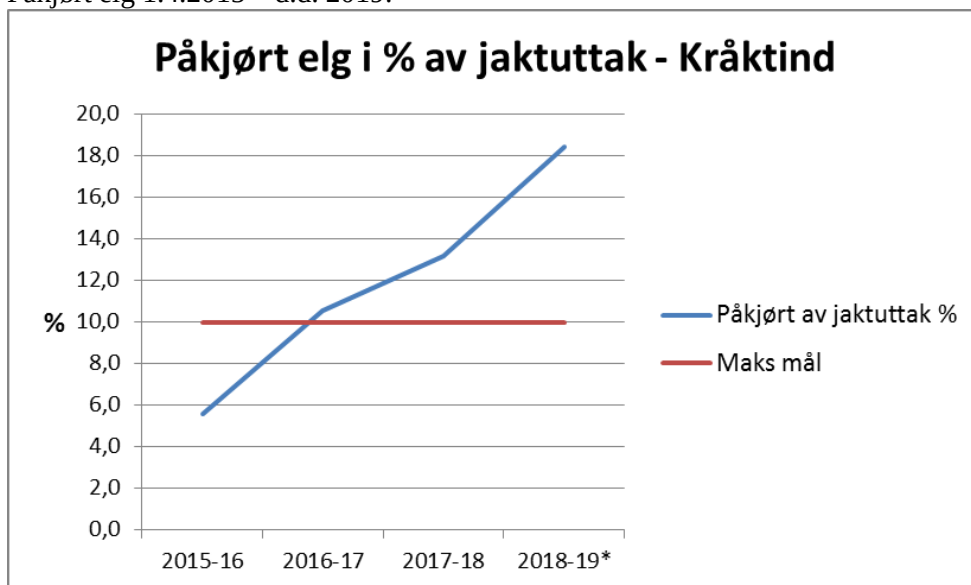
Rådhuset
8281 LEINESFJORD

Epost:

postmottak@steigen.kommune.no

Telefon: 757 78800
Telefaks: 757 78810

Påkjørt elg 1.4.2015 – d.d. 2019:

Kråktind			
År	Påkjørt elg	Felt elg	Påkjørt av jaktuttak %
2015-16	2	36	5,6
2016-17	4	38	10,5
2017-18	5	38	13,2
2018-19*	7	38	18,4
I perioden:	18	150	12,0
* Så langt i 2019, bruker her fellingstall 2017			

Påkjørt elg 1.4.2015 – d.d. 2019:

Kommentar Kråktind:

Avskytingen så etter jakta 2018 ut til å være i tråd med bestandsplan og målsettinger, men flere dyr innmeldt som 1,5 åringer viste seg å være voksne.

Valdet praktiserer stor grad av fri kvigeskyting og har også den høyeste andel felte kviger av alle vald. Bestanden i valdet som helhet oppfattes å være i vekst og det er for mange påkjørsler i valdet.

Forholdet mellom sett ku/per okse er for høyt og en må felle flere hodyr for å bedre dette.

Postadresse:

Rådhuset
8281 LEINESFJORD

Epost:

postmottak@steigen.kommune.no

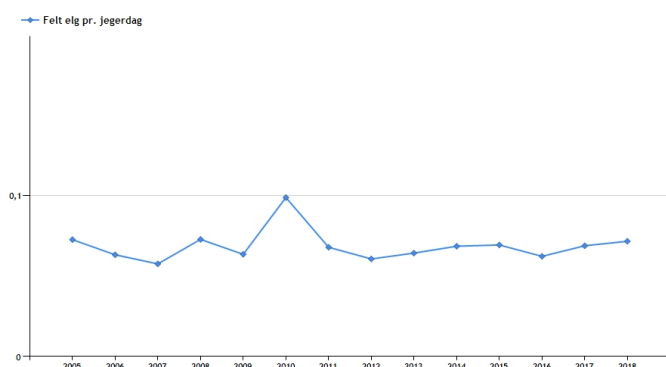
Telefon: 757 78800
Telefaks: 757 78810

SKOTSFJORDEN ELGVALD - EVALUERING

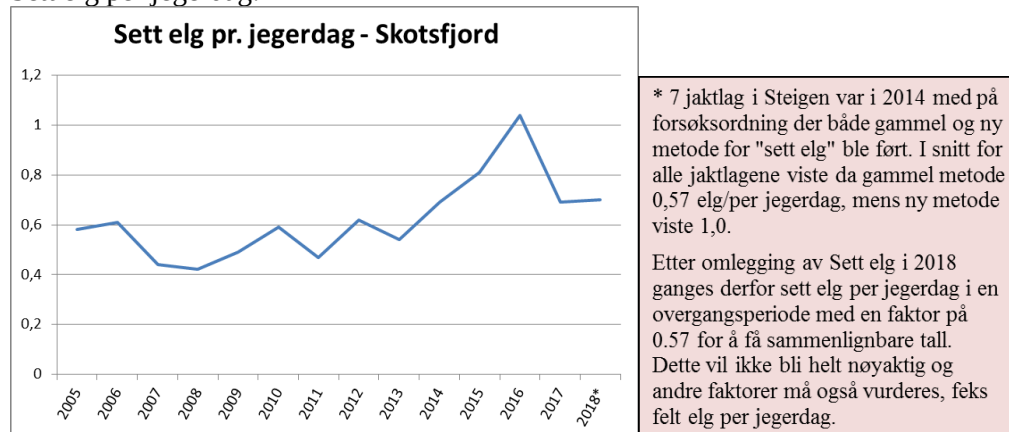
Felling siste periode:

TOTALT SKOTSFJORDEN								FELT					TILDELT	Fellings%	Avgift			
	Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku	pr.år											
2016	2	4	8	12	5	3	34					36	94 %	kr 15 290				
2017	2	9	16	6	8	8	49					47	104 %	kr 21 565				
2018	7	4	13	6	11	7	48					47	102 %	kr 21 080				
Sum	11	17	37	24	24	18	131					130	101 %					
TOTALT								FELT %							Felt dyr per 10 km2			
	Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku						Handyr				Areal	Felt dyr	pr 10 km2
2016	6 %	12 %	24 %	35 %	15 %	9 %						44,1 %			2016	118086	34	2,9
2017	4 %	18 %	33 %	12 %	16 %	16 %						53,1 %			2017	118086	49	4,1
2018	15 %	8 %	27 %	13 %	23 %	15 %						64,6 %			2018	118086	48	4,1
Snitt	8 %	13 %	28 %	18 %	18 %	14 %						55,0 %			Snitt			3,7
Mål%:	63 - 75%				max 18		12-17%					52-57%						

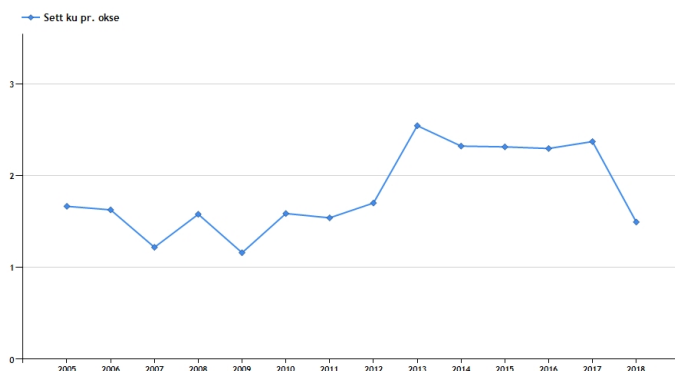
Felt elg per jegerdag:

Sett elg per jegerdag:

Sett ku per okse:

Postadresse:

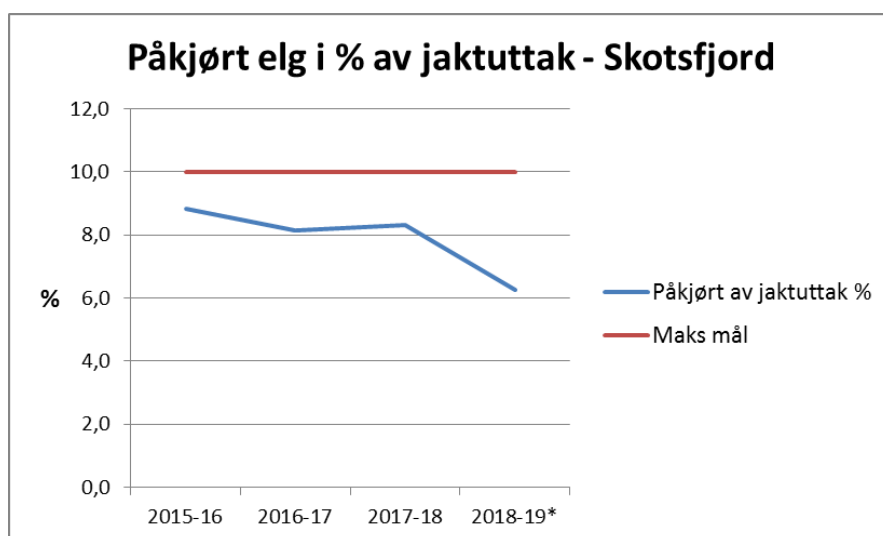
Rådhuset
8281 LEINESFJORD

Epost:

postmottak@steigen.kommune.no

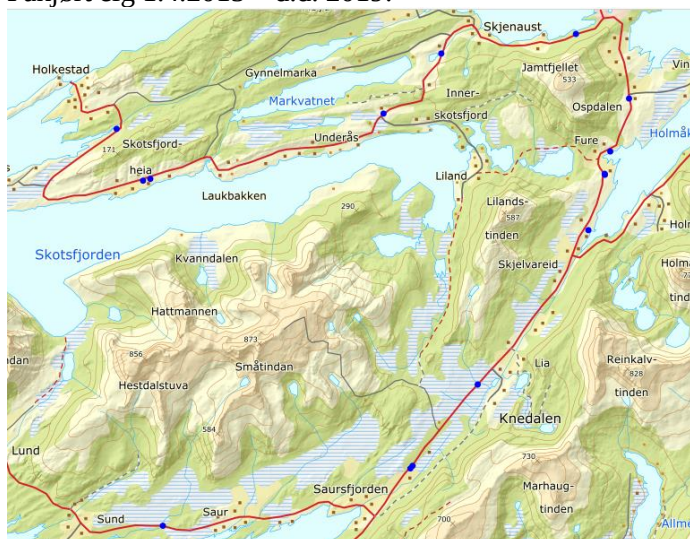
Telefon: 757 78800
Telefaks: 757 78810

Påkjørt elg 1.4.2015 – d.d. 2019:

Skotsfjord			
År	Påkjørt elg	Felt elg	Påkjørt av jaktuttak %
2015-16	3	34	8,8
2016-17	4	49	8,2
2017-18	4	48	8,3
2018-19*	3	48	6,3
I perioden:	14	179	7,8
* Så langt i 2019, bruker her fellingstall 2018			

Påkjørt elg 1.4.2015 – d.d. 2019:

Kommentar Skotsfjorden:

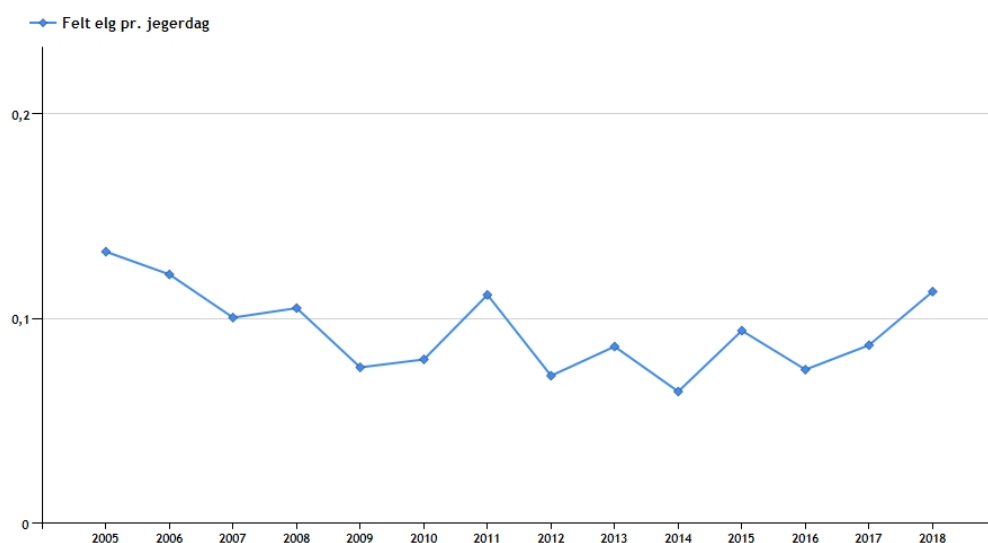
Avskytingen er helt i tråd med de målsettingene som er vedtatt og det virker som den økte kvoten gitt i 2017 har dempet den veksten vi da så i bestanden. Det bør fortsatt tas ut en ganske høy andel voksne kyr for å stabilisere bestanden.

HELLDALISEN ELGVALD – EVALUERING

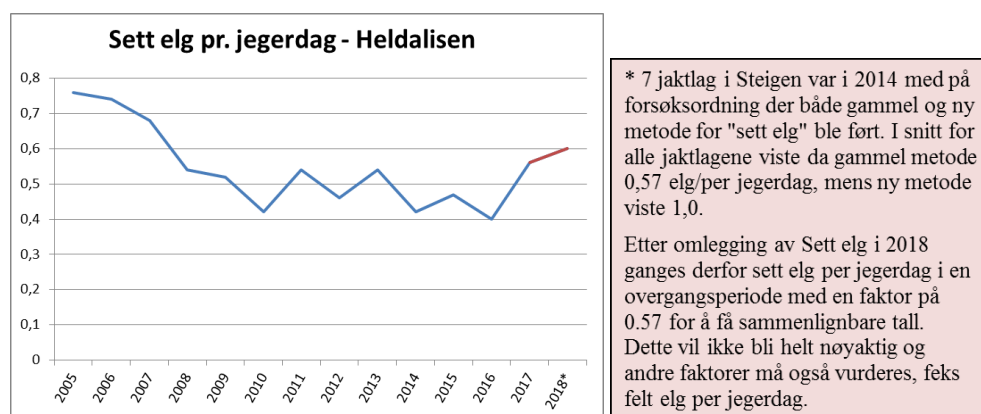
Felling siste periode:

TOTALT HELLDALISEN								FELT		TILDELT		Fellings%	Avgift			
	Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku	pr.år									
2016	5	3	3	2	2	2	17	21	81 %	kr 6 645						
2017	4	4	1	0	6	4	19	21	90 %	kr 7 615						
2018	7	0	1	2	1	6	17	21	81 %	kr 6 845						
Sum	16	7	5	4	9	12	53	63	84 %							
TOTALT								FELT %				Felt dyr per 10 km2				
	Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku		Handyr			Areal	Felt dyr	pr 10 km2			
2016	29 %	18 %	18 %	12 %	12 %	12 %		58,8 %		2016	84834	17	2,0			
2017	21 %	21 %	5 %	0 %	32 %	21 %		57,9 %		2017	84834	19	2,2			
2018	41 %	0 %	6 %	12 %	6 %	35 %		52,9 %		2018	84834	17	2,0			
Snitt	30 %	13 %	9 %	8 %	17 %	23 %		56,6 %		Snitt			2,1			
Mål%	63-75				max 18		10 -15	52-57%								

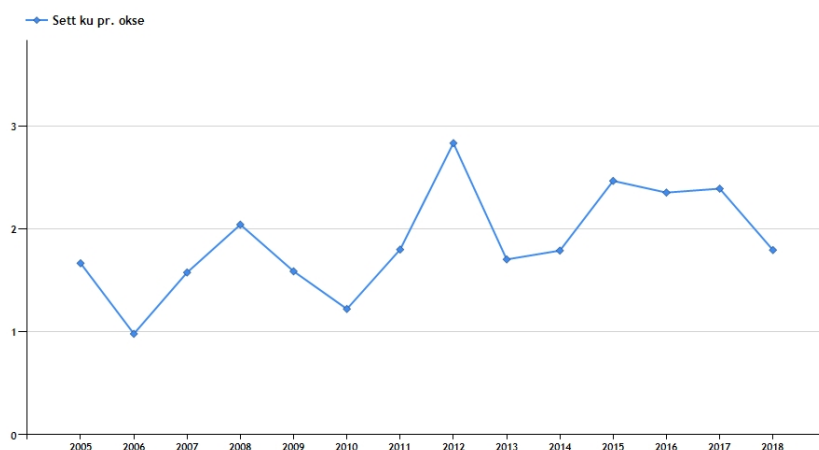
Felt elg per jegerdag:

Sett elg per jegerdag:

Sett ku per okse:

Kommentar:

Det synes nå som om bestanden er stabilisert og kanskje i noe vekst, selv om det fortsatt skytes for mye ku i forhold til målsettingene. Det ble også gjort forrige periode. «Sett ku per okse» er noe høy i valdet.

Den høye avskytingen av kyr har skjedd over flere år og selv om det har vært et ønske om å redusere denne har det ikke skjedd. Den tendensen vi så på begynnelsen av 2000 tallet til reduserte kalvevekter og hard beiting, vurderes og ikke lenger være et problem og avskytingen bør legges opp slik at bestanden igjen øker noe. Dette gjøres best ved redusert uttak av voksen ku og voksen okse.

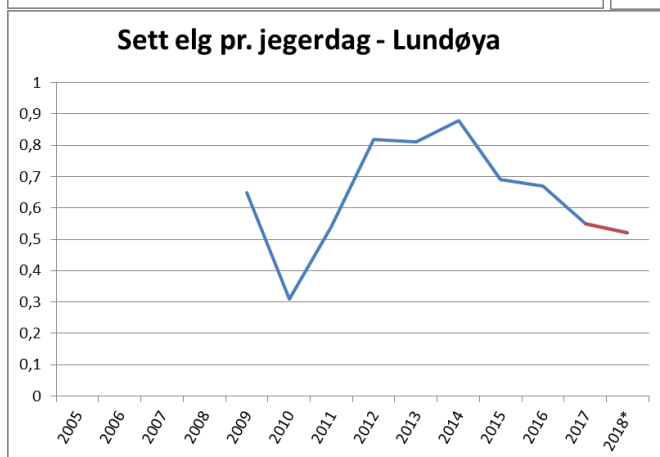
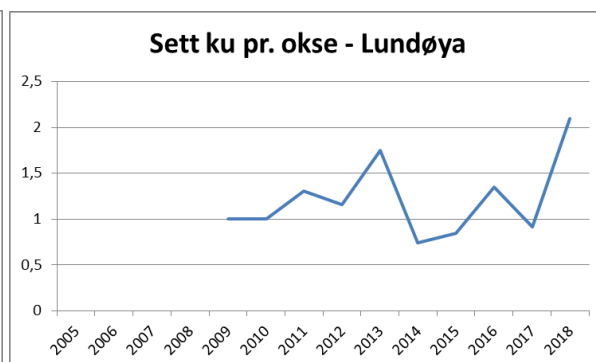
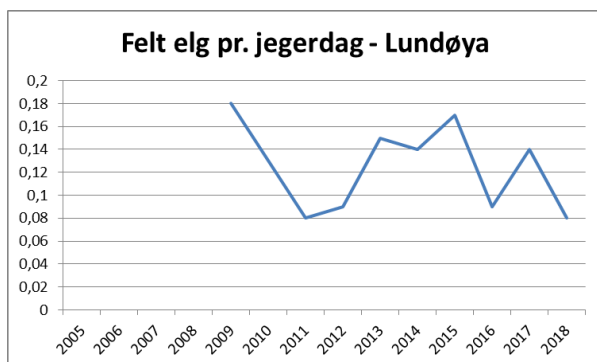
Det stilles spørsmål ved om det ikke må legges opp til mere kalveskyting, da det viser seg at forsøk på å skyte ungdyr i valdet ofte ender med at kyr felles.

LUNDØYA - EVALUERING

TOTALT LUNDØYA								FELT	TILDELT		Fellings%	Avgift		
	Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku	pr.år							
2016	3	1	0	3	2	0	9		11		82 %	kr 3 565		
2017	1	3	1	2	2	1	10		11		91 %	kr 4 050		
2018	4	2	0	1	1	2	10		11		91 %	kr 3 650		
Sum	8	6	1	6	5	3	29		33		88 %			

TOTALT								FELT %	Felt dyr per 10 km2				
	Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku			Handyr		Areal	Felt dyr	pr 10 km2
2016	33 %	11 %	0 %	33 %	22 %	0 %			55,6 %		21078	9	4,3
2017	10 %	30 %	10 %	20 %	20 %	10 %			40,0 %		21078	10	4,7
2018	40 %	20 %	0 %	10 %	10 %	20 %			50,0 %		21078	10	4,7
Snitt	28 %	21 %	3 %	21 %	17 %	10 %			48,3 %	Snitt			4,6

Mål%	63 - 75				max 18	12 - 17		52-57%						
------	---------	--	--	--	--------	---------	--	--------	--	--	--	--	--	--

* 7 jaktlag i Steigen var i 2014 med på forsøksordning der både gammel og ny metode for "sett elg" ble ført. I snitt for alle jaktlagene viste da gammel metode 0,57 elg/per jegerdag, mens ny metode viste 1,0.

Etter omlegging av Sett elg i 2018 ganges derfor sett elg per jegerdag i en overgangsperiode med en faktor på 0.57 for å få sammenlignbare tall. Dette vil ikke bli helt nøyaktig og andre faktorer må også vurderes, feks felt elg per jegerdag.

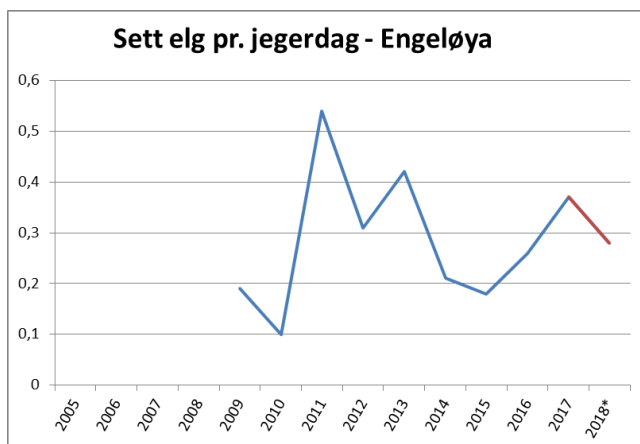
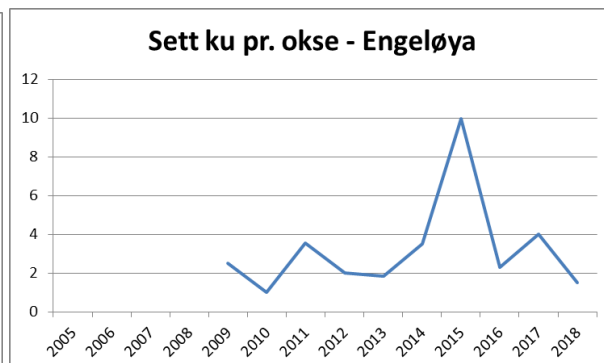
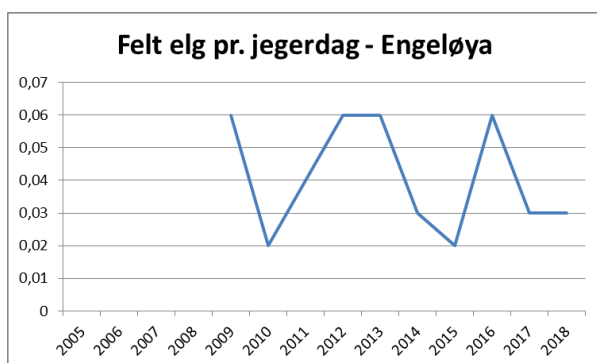
Lundøya evaluering

Lundøya består av to elgvald, Oksøya og Ytre Lund, men siden de ligger på en øy med samme bestand vurderes de i lag. Det har vært et ønske å redusere bestanden da det har vært mye elg på øya, og den avskytingen som har vært de siste 3 årene vurderes å være fornuftig både i forhold til alders- og kjønnssammensetning.

ENGELØYA – EVALUERING

TOTALT ENGELØYA								FELT			TILDELT	Fellings%	Avgift		
Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku	pr.år									
2016	1	2	0	0	0	1	4	9	44 %	kr 1 340					
2017	1	0	0	0	0	1	2	9	22 %	kr 770					
2018	0	0	0	0	2	0	2	4	50 %	kr 970					
Sum	2	2	0	0	2	2	8	22	36 %						

TOTALT								FELT %				Felt dyr per 10 km2		
Oksekalv	Kukalv	1,5 okse	1,5 ku	Okse	Ku					Handyr		Areal	Felt dyr	pr 10 km2
2016	25 %	50 %	0 %	0 %	0 %	25 %		25,0 %			2016	42564	4	0,9
2017	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	50 %		50,0 %			2017	42564	2	0,5
2018	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %		100,0 %			2018	42564	2	0,5
Snitt	25 %	25 %	0 %	0 %	25 %	25 %		50,0 %		Snitt				0,6
Mål%	63 - 75			max 18		10 - 15		52-57%						

* 7 jaktlag i Steigen var i 2014 med på forsøksordning der både gammel og ny metode for "sett elg" ble ført. I snitt for alle jaktlagene viste da gammel metode 0,57 elg/per jegerdag, mens ny metode viste 1,0.

Etter omlegging av Sett elg i 2018 ganges derfor sett elg per jegerdag i en overgangsperiode med en faktor på 0.57 for å få sammenlignbare tall. Dette vil ikke bli helt nøyaktig og andre faktorer må også vurderes, feks felt elg per jegerdag.

Kommentar:

Datagrunnlaget er for spinkelt til å stole på resultatet av sett elg per jegerdag, men antall jegerdager som brukes per felt elg viser den store forskjellen i elgbestanden på de to naboøyene Lundøya og Engeløya. På Engeløya skyldes nok dette et mye av tellende elgareal også er forholdsvis hardt beitet av storfe og sau. Det må fortsatt gjøres en løpende vurdering av tildeling med et mål og bygge opp en noe høyere bestand på øya.

Kart over vald med bestandsplan og bestandsplanområder

